לאחותו שהיא בת אביו ובת אמו לומר שאין עונשין מן הדין ור' יצחק סבר עונשין מן הדין ואיבעית אימא יליף עונש מאזהרה א"ר אלעזר א"ר הושעיא כל מקום שאתה מוצא ב' לאוין וכרת אחד חלק חטאת בניהן ומאי היא מפטם וסך דכתיב על בשר אדם לא ייסך ובמתכונתו וגו' כרת אחד דכתיב אשר ירקח כמוהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו וכי מאחר דלאוין מוחלקים כרת דאחותו דכתב רחמנא ל"ל לר"י כדאית ליה לרבנן מיבעיא להו לומר שאין עונשין מן הדין (לר' יצחק מפיק ליה לחייב על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו ורבנן דנפקא להון מן אחותו דרישא ור' יצחק סבר אחותו דרישא אורחיה דקרא היא ומפיק לחלק מאחותו דסיפיה דקרא לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו) אמר רנב"י אף אנן נמי תנינא המפטם את השמן המפטם את הקטרת והסך בשמן המשחה ל"ל דתניא המפטם את הקטרת במיצעא לאו הא קמ"ל מה קטרת לאו בפני עצמו וחייבים עליה כרת בפני עצמו אף מפטם שמן וסך נמי כיון דלאו בפני עצמו חייבים עליו בפני עצמה וכ"ת דקא בעי למיתנא פיטומין בהדי הדדי ניתנהו איפוך המפטם את הקטרת והמפטם את השמן והסך שמן המשחה אמאי פלגיה לשמן לאו הא קמשמע לן דיש חילוק חטאות ביניהן ש"מ: הבא על הזכור: תנא במאי קא חשיב אי בגברי דל האשה הנרבעת ובצרא לה חדא אי בנשי קחשיב דל מינהון הבא על הזכור ועל הבהמה ובצרי להו תרתי א"ר יוחנן לעולם תנא גברי קחשיב ותני הכי הבא על הזכור והביא זכור עליו ור' ישמעאל היא דאמר חייב שתים והא מדקתני מגדף בסיפיה ומוקמינן לה כר"ע רישא נמי ר' עקיבא וכ"ת ר"ע היא ובריישא סבר לה כר' ישמעאל והאמר ר' אבהו הבא על הזכור והביא זכור עליו לר' ישמעאל דמפיק ליה מתרתי קראי ואת זכר לא תשכב ולא יהיה קדש מבני ישראל חייב שתים לר"ע אינו חייב אלא אחת דמחד קרא נפיק ליה את זכר לא תשכב קרי ביה לא תשכיב אלא רישא ר' ישמעאל ובמגדף סבר לה כר"ע אי הכי ניתני נמי הבא על הבהמה והביא בהמה עליו הא אמר אביי הבא על הבהמה והביא בהמה עליו אף לר' ישמעאל אינו חייב אלא אחת דכי כתיב קרא בגברי כתיב ר"א משמיה דרב אמר תנא תני שלשים ושלש חטאות ותני שלש כריתות לסיומינהו בכריתות דקתני סיפא פסח ומילה במצות עשה פסח ומילה אמאי קתני להו ואיתימא לאיתויי קרבן עליהון מי מייתי והתני' הוקשה כל התורה כולה לעבודת כוכבים דכתיב תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה והנפש אשר תעשה ביד רמה מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כל שב ואל תעשה אלא לאו ש"מ תנא שלשים ושלש חטאות ושלש כריתות לסיומינהו לכריתות ש"מ: המחלל את השבת: אמרי שבת מ' חסר אחת הוויין א"ר יוחנן תנא שגגת שבת וזדון מלאכות דלא מחייב אלא חדא דתניא הנה שהיא אחת שגגת שבת וזדון מלאכות וניתני זדון שבת ושגגת מלאכות דמחייב מ' חסר אחת דתניא ועשה מאחת מהנה פעמים שחייב אחת על כולן ופעמים שחייב על כל אחת ואחת (דתניא) אחת שהיא הנה זדון שבת ושגגת מלאכות תנא שגגת שבת וזדון מלאכות עדיפא ליה דמחטאת מיהא לא מיפטר וכן אתה מוצא גבי עבודת כוכבים דקתני שגגת עבודת כוכבים וזדון עבודות שגגת עבודת כוכבים היכי דמי אילימא דעמד בבית עבודת כוכבים וסבר בית הכנסת היא והשתחוה הרי לבו לשמים ואלא דחזא אנדרטא וסגיד לה אי דקבליה עליה באלוה בר סקילה הוא ואי דלא קבליה באלוה לאו מידי הוא אלא מאהבה ומיראה הניחא לאביי דאמר חייב אלא לרבא דאמר פטור מאי איכא למימר אלא

שאין עונשין מן הדין. דלא אמרינן מה אחותו מן האב גרידא או מן האם גרידתא ענש עליה מן האב ומן האם לא כ"ש: **אי בעית אימא.** לר"י אין עונשין מן הדין ועונש באחותו מן האב ומן האם לר' יצחק נפקא ליה דיליף עונש מאזהרה כשם שהזהיר עליה כשאר עריות כך ענש עליה ואזהרה דידה מפרש במסכת מכות (דף יד.) דאמר קרא ערות בת אביך או בת אמך אין לי אלא בת אביך שלא בת אמך ובת אמך שלא בת אביך בת אביך ואמך מנין ת"ל (שם) אחותך היא לא תגלה ערותה וכשם שהזהיר עליה כך ענש עליה: **א"ר אלעזר חלוק חטאות.** שאם עשאן שניהם בהעלם אחת חייב שתים: **כרת באחותו.** דפרט בה קרא למאי אתא: הגה"ה כיון דלאוין מחלקין לא מיבעי ליה לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו שהרי יש בה ג' לאוין: ה"ג **לר' יצחק כדאית ליה לרבנן מיבעי להו לאחותו בת אביו ואמו לומר שאין עונשין מן הדין.** וכוליה קרא משום אחותו דסיפא אתא ובשביל חדוש אחד דרך לשנות פרשה שנאמרה: **לרבי יצחק מיבעי ליה כו' עד סיפא** ל"ג לה ופירוש משובש הוא מתלמידים טועין עד כאן הגה"ה: **וחייבין עליהן בפני עצמה.** על כל אחד כי עביד להו בהעלם אחת: **תנא מאי קחשיב.** מכדי אמרן לעיל מניינא להכי אתא שאם עשאן כולן כו' היכי משכחת לה לשלשים וארבע חטאות כחד: **גברא.** הוא דרבע לבהמה: **איתפסא.** כגון שנבעלה לבנה ולבן בעלה ולחמיה ולחתנה ולבהמה וכן כולם: **הבא על הזכור ועל הבהמה.** דאין כאן גבי אשה. פסח ומילה לא מצי למיפרך דלאו משום חטאות נקטו להו דהא לאו בני קרבן נינהו דאין קרבן אלא על לאו כדמפרש לקמן: **ור' ישמעאל היא.** בפרק ד' מיתות: **והא מדקתני.** בכלל כריתות מגדף לאשמועינן דמביא קרבן ומוקמי לה לקמן כר"ע דאמר בסוף פירקין (דף ז.) מגדף מביא קרבן רישא נמי ר"ע: **דאמר רבי אבהו.** בפרק ד' מיתות (סנהדרין נד:) לא יהיה קדש אזהרה לנשכב ועונש מגזירה שוה דכתיב וגם קדש היה בארץ. ואי קשיא גבי עריות היכן מצינו אזהרה לאשה כמו לזכר דאשכחן בכולהו לאו פריך הכי שאני התם כיון דאיהי נמי מיתהניא משכיבה קרינא בה הנפשות העושות אבל משכב זכר דלא מתהני בעי אזהרה. **ובגברי** כתיב דאין זכור לבהמה ולא מיקרי קדישות: **ר"א אמר.** בגברי חשיב ודקא קשיא לך דאשה נרבעת תנא ל"ג חטאות חשיב כחד גברא בהעלם אחד ותנא אשה נרבעת ופסח ומילה לסיומינהו לכריתות: **והנפש אשר תעשה ביד רמה.** בעבודת כוכבים הכתוב מדבר: **מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה.** וחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת כדכתיב לעיל מיניה עז בת שנתה לחטאת: **אף כל שב ואל תעשה.** שזדונו כרת ושגגתו חטאת: **מ' חסר אחת הן.** ליתני ע"ה כריתות: **תנא שגגת שבת.** דסבור שהיום חול: **וזדון מלאכות.** שיודע שמלאכות הללו אסורות בשבת דאע"ג עביד לכולהו אבות מלאכות אינו חייב אלא אחת דליכא אלא חדא שגגה ומתניתין בתר חיוב חטאת נקטינהו לכריתות: **הנה שהיא אחת.** דכתיב ועשה מאחת מהנה וה"ל למיכתב אחת מהנה מאי מאחת משמע פעמים שחייב מעבירה אחת הנה כלומר כמה חטאות ומהנה מעבירות הרבה חטאת אחת: **שגגת שבת וזדון מלאכות.** ועשה מלאכות הרבה אינו חייב אלא אחת: **זדון שבת.** דיודע שהיום שבת: **ושגגת מלאכות.** דאינו יודע שמלאכות הללו אסורות אבל יודע מצות שבת בדבר אחד כגון דידע שאסור לצאת חוץ לתחום: **אחת שהיא הנה.** על מצוה אחת כגון שבת חייב כמה חטאות: **שגגת שבת וזדון מלאכות עדיפא ליה.** למיתני לאשמעינן חדוש דאע"ג דהזיד במלאכות לא מפטר מחד חטאת: לישנא אחרינא **שגגת שבת וזדון מלאכות עדיפא ליה.** דמילתא פסיקא ליה דמתי שגג אשבת לא מיפטר מיהא מחד חיובא חטאת דאע"ג שגג אף במלאכות מחייב חדא אבל שגגת מלאכות דמיחייב בכל חדא וחדא לא פסיקא ליה דזימנין דמיפטר מהך חיובא כגון שגג אף בשבת דהעלם זה וזה בידו ואמרינן במסכת שבת (דף ע.) דלא מחייב אלא חדא והכי מסתברא דבשגגת שבת קמיירי מדחשיב גבי עבודת כוכבים במתני' חדא ותו לא מכלל דבשגגת עבודת כוכבים וזדון עבודות קמיירי דאי בשגגת עבודה איכא ד' חטאות כד' עבודות זיבח וקיטר וניסך והשתחוה: **הרי לבו לשמים.** דאי נמי בבית עבודת כוכבים השתחוה לשמים לאו איסורא עבד וליכא חטאת: ה"ג **אי דלא קבליה עליה באלוה לאו כלום הוא.** דכיון דלא נעשה לשם עבודת כוכבים השתחואה דידיה לאו כלום היא: **אלא.** השתחוה לעבודת כוכבים מאהבת אדם ומיראת אדם דסבר מותר לעבוד עבודת כוכבים מאהבה ומיראה וזדון מלאכות קרי משמתכוין לעבוד:

תוספות **לומר שאין עונשין מן הדין.** תימה דלעיל משמע דלאיצטריך אחותו נחלק על אחותו שהיא אחות אביו כו' הא חדא מיהא מחייב ולאתויי הא לאו עונשין מן הדין מיהו איכא למימר דהוה יליף כיון דגלי הכא ה"ה נמי אך קשה דלקמן פ"ג (דף יג:) תנן יש אוכל אכילה אחת וחייב כו' ולאתויי דלאו לא מחייב כיון דתמיר טפי וכ"ת דיליף מהכא מה לאחותו שכן לא הותרה מכללה ויש מתרצין דשאני הכא דליכא אלא איסור לאחותו ואמילתא טפי כי גדרין אגד אי להכי לאמרי אין עונשין מן הדין אבל לקמן פ"ג דליכא לאיסורין לאחרים מ"ל ספיר ע"י כולל ומוסיף בנת אחת. תימה מ"ש גבי בתו מלטעמו דיליף ק"ו (בסנהדרין עו.) מבת בתו דחשיב גלוי מילתא ולא הוי אזהרה מן הדין וי"ל משום דבת בתו כלה מכח קורבת בתו ולאו לגמרי בתו כלא בתו אבל הכא משכחת אחותו בת אביו שלא בת אמו או להסך: **לר' ישמעאל דמפיק ליה כו'.** תימה מתני' היכי מוקמא דהא אלא יהיה קדש לא כתיב כרת והיכי משכחת בה חיוב חטאת וי"ל דכיון דכתיב כרת אמשכב זכור הוי ליה כ' לאוין וכרת אחד: **לסימנינהו לכריתות.** תימה א"כ לחשוב נמי הביא עליו זכור והביא בהמה עליו:

עין משפט נר מצוה

ט א מיי' פ"א מהלכות כלי מקדש הל' ד ה:
י ב מיי' פ"ד מהלכות שגגות הלכה א:
יא ג מיי' שם פ"ז הלכה ב ג:
יב ד מיי' שם הל' א:

◆

מוסף רש"י

שאין עונשין מן הדין. מדין ק"ו, דיני ממונות ומכות ...

מסורת הש"ס

א) סנהדרין עו. [וש"נ], ב) מכות יד:, ג) רפ"ק מ"ו ע"ש פי' רש"י, ד) סנהדרין נד:, ה) שם, ו) [וש"נ], ז) ע' תוס' כ"ש ונספר כה"ג, ח) מכות יג:, ט) שבת ע. קג:, סנהדרין סב., י) שם, כ) [סנהדרין סא:], ל) [נ"ל אחותך בתך], מ) [ויקרא יח], נ) [דף ג:], ס) [סנהדרין נד:], ע) [נדרים מג], פ) [מ"ל יד], צ) נ"ל ע"ד.

◆

תורה אור השלם

1. על בשר אדם לא ייסך ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש הוא קדש יהיה לכם: שמות ל לב
2. איש אשר ירקח כמהו ואשר יתן ממנו על זר ונכרת מעמיו: שמות ל לג
3. ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה הוא: ויקרא יח כב
4. לא תהיה קדשה מבנות ישראל ולא יהיה קדש מבני ישראל: דברים כג יח
5. האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם לעשה בשגגה: במדבר טו כט
6. דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה: ויקרא ד ב

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' דקתני חדא שגגת ע"ז וזדון: (ב) רש"י ד"ה תנא וכו' כחד גברא הס"ד ואח"כ מ"ה דל האשה הנרבעת כו' דהוא דרבע לבהמה הס"ד ואח"כ מ"ה אי בנשי אי איתא: (ג) ד"ה דאמר רבי אבהו וכו' אזהרה הס"ד ואח"כ מ"ה בגברי כתיב דאין זנות לבהמה: (ד) ד"ה ר"א אמר וכו' קשיא לך דל האשה: (ה) ד"ה ושגגת מלאכות וכו' לתחום וזה הוא אחת שהיא כצ"ל והד"א:

◆

גליון הש"ס

גמ' ובמגדף ס"ל כר"ע. ע' סנהדרין סה ע"ב תד"ה ולר וכו' ושם ל ע"ב ברש"י ד"ה ולר ובכלל שבט שם:

◆

רבינו גרשום

שיטה מקובצת

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones